

Vilhelmina kommun

Beslut för gymnasiesärskola

efter tillsyn av Malgomajskolan
i Vilhelmina kommun

Tillsyn av gymnasiesärskolan i Malgomajskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Vilhelmina kommun under våren 2016. Malgomajskolan besöktes av Skolinspektionen den 2 februari 2016. Fakta om skolenheten, se bilaga 2.

Måluppfyllelse och resultat

I Skolverkets databas SIRIS saknas uppgifter om kunskapsresultat för elever i gymnasiesärskolan.

I Malgomajskolans kvalitetsredovisning för år 2014 framgår endast att måluppfyllelsen inom gymnasiesärskolan är god vad gäller yrkesträning inom de individuella programmen. Enligt rektor omfattar utbildningen i gymnasiesärskolan så få elever att ingen statistik tas fram när det gäller kunskapsresultaten.

Av rektors redovisning till Skolinspektionen framgår att det inte förekommit några fall av kränkande behandling inom gymnasiesärskolan under senare tid.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Arbetsplatsförlagt lärande	Ingen brist konstaterad	
4. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2016-05-30
6. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-05-30
7. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2016-05-30
Ytterligare brister	Anmärkning	2016-05-30

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens beslut redogör för de brister som konstaterats vid tillsynen. Det är dock huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. I detta ligger ansvar att vidta åtgärder för att rätta till brister närhelst de framkommer.

Tillsynen visar att utbildningen inom gymnasiesärskolan vid Malgomajskolan i flera avseenden ger eleverna goda möjligheter att uppnå god måluppfyllelse i en trygg miljö. Det finns dock ett antal områden där verksamheten måste utvecklas för att motsvara författningarnas krav.

Det bedrivs till viss del ett systematiskt kvalitetsarbete inom gymnasiesärskolan som ger förutsättningar för huvudman och rektor att leda verksamheten och identifiera de utvecklingsområden som behövs för att ytterligare förbättra verksamheten inom gymnasiesärskolan. Detta kvalitetsarbete dokumenteras

dock i mycket begränsad omfattning i den gemensamma kvalitetsredovisningen för Malgomajskolan. Dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet måste därmed förbättras för att motsvara författningarnas krav.

En skolpsykolog finns tillgänglig på konsultbasis. Detta innebär att skolpsykologen endast används för utredningar och åtgärder på individnivå. Skolpsykologen kan därmed inte delta i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete något som enligt författningarna är en central del av elevhälsans uppdrag.

Tillsynen visar att eleverna i huvudsak är trygga inom gymnasiesärskolan och att studiemiljön är god. Malgomajskolan har en gemensam likabehandlingsplan för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Av planen går dock inte att utläsa hur verksamheten inom gymnasiesärskolan kartlagts och vilka åtgärder som ska vidtas för att motverka kränkande behandling specifikt inom denna skolform. Vidare saknas en redogörelse över hur föregående års åtgärder har genomförts inom gymnasiesärskolan.

Malgomajskolan har genomfört förändringar i utbildningen för elever på ett nationellt program inom gymnasiesärskolan. Förändringarna har inneburit att kurser lagts till och tagits bort från utbildningen. Några av de kurser som lagts till i elevernas individuella studieplaner har även en felaktig beteckning. Vidare har utbildningen för dessa elever felaktigt betecknats som utbildning på individuella program istället för individuellt anpassat program som det varit fråga om. Ovanstående felaktigheter måste rättas till. Eftersom bristerna enligt Skolinspektionens bedömning är av mindre allvarlig karaktär tilldelas Vilhelmina kommun en anmärkning.

Tillsynen har inte visat annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom övriga områden som granskats.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vilhelmina kommun att senast den 30 maj 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen. Redovisningen skickas till adress skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum. Det kan också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Vilhelmina kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–8 §§ och 10 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna.

- Se till att skolans plan mot kränkande behandling utifrån gymnasiesärskolans verksamhet innehåller;
 - a) en redogörelse av hur föregående års åtgärder har genomförts,
 - b) vilka slutsatser som dragits utifrån aktuell kartläggning av elevernas trygghet och trivsel, samt
 - c) vilka konkreta och uppföljningsbara åtgärder som ska genomföras under året för att motverka kränkande behandling.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje enskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska vidare se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling och att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Planen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid den

verksamhet för vilken planen gäller. Av förarbetena till ovanstående bestämmelser framgår att planen bör återspegla förhållandena i verksamheten och en kartläggning ska ligga till grund för bedömningen av vilka insatser som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling under det kommande året (prop. 2005/06:38 s 139).

Tillsynen visar genom dokumentation och intervjuer att eleverna i gymnasiesärskolan genomgående är trygga i verksamheten. Något fall av kränkande behandling har inte inträffat under senare tid och eleverna blir behandlade med respekt av eleverna i gymnasieskolan.

Vid Malgomajskolan finns en likabehandlingsplan som är gemensam för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Planen utvärderas och revideras varje år så att den anpassas efter de särskilda förhållandena på skolan som är aktuella varje år. Planen innehåller bland annat en beskrivning av hur kartläggning av situationen på Malgomajskolan och uppföljning av arbetet med värdegrunden genomförs. En redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts i gymnasiesärskolan saknas. En viktig del av kartläggningen är den elevenkät som genomförs varje år. Resultaten från enkäten är dock inte redovisade för respektive skolform så det går inte att utläsa vilka eventuella behov av förebyggande och åtgärdande insatser som behöver vidtas för att motverka kränkande behandling inom gymnasiesärskolan. Av genomförda intervjuer framgår att kartläggningen av gymnasiesärskolans verksamhet i huvudsak sker genom samtal med eleverna i den dagliga verksamheten. Elevhälsan förutom skolpsykolog analyserar sedan resultaten av kartläggningen.

Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av ovanstående att huvudmannen för gymnasiesärskolan och rektor vid Malgomajskolan måste se till att den plan mot kränkande behandling som gäller för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan tydligt återspeglar förhållandena inom respektive skolform. I anslutning till detta ska huvudmannen utifrån resultatet av den genomförda kartläggningen redogöra för vilka eventuella åtgärder som behöver vidtas för att förebygga och motverka kränkande behandling inom gymnasiesärskolan. Vidare ska i planen finnas en redogörelse av hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling. Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet. Det finns en välfungerande samverkan med arbetslivet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Vilhelmina kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (för utbildning som påbörjats före 1 juli 2013 gäller 2 kap. 25 § skollagen; Lpf94, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektors ansvar/för utbildning som påbörjats efter 30 juni 2013 gäller 2 kap. 25 § skollagen; Läroplan för gymnasiesärskolan 2013, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att psykolog deltar i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att det för eleverna ska finnas elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Av förarbetena till ovanstående bestämmelser framgår följande(2009/10:165 s 276) I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland

annat elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling, livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning. Arbeta med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan.

För eleverna i gymnasiesärskolan vid Malgomajskolan finns tillgång till samtliga kompetenser som krävs enligt författningarna. Sedan hösten 2015 har dock skolan endast tillgång till skolpsykolog på konsultbasis. Skolpsykologen används därför i huvudsak för utredningar och i enskilda elevärenden. Det finns enligt genomförda intervjuer med rektor och personal inte möjlighet att använda skolpsykologen i det förebyggande och hälsofrämjande generella arbetet. Skolpsykologen deltar till exempel inte i arbetet med att utvärdera och analysera resultatet av den kartläggning som genomförs i samband med revidering av skolans likabehandlingsplan.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen för gymnasiesärskolan och rektor för Malgomajskolan måste se till att det i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete finns tillgång till psykolog.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Analysen ska omfatta hela utbildningen och inte avgränsas till exempelvis resultat enbart i gymnasiegemensamma ämnen, utan ska också omfatta uppföljning av resultat i från lärande som sker på arbetsplats (APL). Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Vilhelmina kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (för utbildning som påbörjats före 1 juli 2013 gäller 1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lpf94, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektors ansvar/

för utbildning som påbörjats efter 30 juni 2013 gäller 1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Läroplan för gymnasiesärskolan 2013, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (för utbildning som påbörjats för 1 juli 2013 gäller 4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lpf94, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektors ansvar/för utbildning som påbörjats efter 30 juni 2013 gäller 4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för gymnasiesärskolan 2013, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (för utbildning som påbörjats före 1 juli 2013 gäller 4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lpf94, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektors ansvar/för utbildning som påbörjats efter 30 juni 2013 gäller 4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för gymnasiesärskolan 2013, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Följa upp och dokumentera skolenhetens kunskapsresultat och måluppfyllelse i samtliga ämnen och ämnesområden.
- Analysera utifrån uppföljningen vad i enhetens verksamhet som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen samt dokumentera analysen.
- Besluta om och genomföra åtgärder utifrån den genomförda analysen för att utveckla verksamheten samt dokumentera åtgärderna.
- Följa upp och utvärdera effekten av de åtgärder som genomförts.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att rektorn ansvarar för att skolenheten systematiskt och kontinuerligt planerar, följer upp och utvecklar utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Vidare framgår av förarbetena till skollagen att kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska bedrivas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Arbetet med att utveckla verksamheternas kvalitet bör präglas av demokrati, delaktig-

het och inflytande. För att nå genomslag och leda till verkliga förbättringar måste kvalitetsarbetet vara brett förankrat hos personal, elever och vårdnadshavare. (prop. 2009/10:165, s.308).

Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) framgår att rektor ska se till att dokumentationen är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser. Rektor ska också skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten. Vidare ska rektor sammanställa enhetens resultat och se till att det finns underlag som visar hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkat måluppfyllelsen, samt se till att det utöver uppföljningen genomförs utvärderingar av särskilt identifierade områden inom enheten.

Av intervjuer med rektor och personal framgår att det till viss del bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete inom gymnasiesärskolan. Arbetet bedrivs kontinuerligt men dokumenteras i huvudsak inte.

En gemensam kvalitetsredovisning finns för den samlade utbildningen vid Malgomajskolan. Den omfattar dock i första hand gymnasieskolans verksamhet. Gymnasiesärskolans verksamhet berörs endast i mycket begränsad utsträckning. Det saknas för gymnasiesärskolan en dokumentation med analys av skolenhetens kunskapsresultat och måluppfyllelse. En orsak till detta är enligt intervjuerna att verksamheten omfattar få elever vilket medför att enskilda elever kan identifieras. Skolinspektionen vill i detta sammanhang påtala att ett systematiskt kvalitetsarbete kan bedrivas oaktat hur många elever skolformen inrymmer. Rektor kan i sin redovisning presentera uppföljningen och analysen på ett sådant sätt att enskilda elever inte går att identifiera. Skolinspektionen vill också framhålla att analysen av de resultat som finns ska ske på övergripande nivå oavsett hur många elever som ingår i det underlag som resultaten baserar sig på.

Skolinspektionen bedömer att Vilhelmina kommun inte uppfyller författningarnas krav om systematiskt kvalitetsarbete. Rektor måste därför se till att gymnasiesärskolans verksamhet vad gäller kunskapsresultat och måluppfyllelse, samt resultatet av arbetet med värdegrundsfrågor följs upp och dokumenteras. Resultaten ska sedan analyseras i syfte att hitta förklaringar till vad som påverkat och orsakat resultaten. Därefter ska rektorn identifiera utvecklingsområden och fatta beslut om vilka åtgärder som ska vidtas för att de nationella målen för utbildningen ska uppfyllas. Rektorn ska också följa upp

och utvärdera effekten av de åtgärder som genomförts. Det systematiska kvalitetsarbetet enligt ovan ska dokumenteras.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Ytterligare brister

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Vilhelmina kommun en anmärkning. Vilhelmina kommun ska senast den 30 maj 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Beskrivning av brist

- Vilhelmina kommun organiserar inte utbildningen inom gymnasiesärskolan i enlighet med författningarnas krav.

Författningar

18 kap. 8 § skollagen

19 kap. 2-3 §§ och 13-15 §§ skollagen

9 kap. 4a § gymnasieförordningen

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna:

- Se till att organisera utbildningen inom gymnasiesärskolan på ett sådant sätt att den motsvarar författningarnas krav. I detta ingår att:
 - a) Utbildningen till sin utformning och innehåll motsvarar elevernas behov och förutsättningar samt överensstämmer med de bestämmelser som finns för nationella program respektive individuella program.
 - b) Innehållet i elevernas individuella studieplaner följer den struktur och fördelning av ämnen och kurser som finns i poängplanen för nationella program inom gymnasiesärskolan. Gymnasiegemensamma ämnen respektive ämnen som ger programmet dess karaktär måste därvid skiljas åt.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att utbildningen i gymnasiesärskolan består av nationella program och individuella program. I de nationella programmen ska ingå nio gymnasiegemensamma ämnen samt ämnen som ger programmet dess karaktär. Det ska också finnas individuellt val. Om det finns särskilda skäl får rektorn besluta att en elevs utbildning på ett nationellt program till sitt innehåll får avvika från vad som annars gäller för programmet.

Utbildning på ett individuellt program ska erbjudas elever som inte kan följa undervisningen på ett nationellt program. Av skollagen framgår att sex ämnesområden ska ingå i utbildningen på individuella program. Rektorn får besluta att en elev på individuellt program ska läsa en kombination av ämnen och ämnesområden om eleven har förutsättningar för det.

Vid besöket på Malgomajskolan framkommer att gymnasiesärskolan har elever som påbörjat sin utbildning på det nationella programmet hotell, restaurang och bageri efter den 30 juni 2013. Under utbildningens gång har skolan bedömt att utbildningen som den inledningsvis varit upplagd inte fungerat väl för eleverna. Eleverna har då överförs till individuella program inom gymnasiesärskolan med en utbildning som till stora delar liknar den ursprungliga och påbörjade utbildningen på det nationella programmet. Syftet med denna förändring har enligt rektorn varit att öka elevernas trivsel och kunna integrera gymnasiesärskolans utbildning med gymnasieskolans program. Förändringen har inneburit att kurser som ingått i elevernas individuella studieplaner på det nationella programmet tagits bort och andra kurser lagts till.

Av skollagen framgår att individuella program i gymnasiesärskolan ska användas för elever som inte klarar att följa undervisningen på ett nationellt program. Inom ett individuellt program ska eleverna istället för ämnen i huvudsak läsa ämnesområden. Rektor kan dock fatta beslut om att en elev ska läsa en kombination av ämnen och ämnesområden om eleven bedöms ha förutsättningar för det. Rektor kan också besluta att en elevs utbildning på ett nationellt program till sitt innehåll får avvika från vad som annars gäller för programmet.

Vid en genomgång av elevernas individuella studieplaner konstaterar Skolinspektionen att berörda elever enbart läser ämnen inom utbildningen i gymnasiesärskolan. Elevernas utbildning kan därmed svårigen betecknas som individuella program utan måste snarare betecknas som individuellt anpassade program. Vid intervju med rektor och gymnasiesärskolans studie- och yrkesvägledare framkommer att eleverna de facto inte läser på individuella program.

Det framgår av elevernas individuella studieplaner felaktigt att de läser individuella program vilket inte är en korrekt benämning på utbildningen. Ett flertal kurser har också felaktiga kurskoder vilket gör det svårt att identifiera utbildningens upplägg.

Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av ovanstående att Vilhelmina kommun måste se till att organisera utbildningen inom gymnasiesärskolan på ett sådant sätt att den motsvarar författningarnas krav.

Motivering till val av verktyg

Skolinspektionen bedömer att de brister som konstaterats inom detta bedömningsområde inte har inneburit negativa konsekvenser för elevernas utbildning. Bristerna är att betrakta som mindre allvarliga. Därmed tilldelar Skolinspektionen Vilhelmina kommun en anmärkning.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. Undervisningen ska utformas och genomföras så att eleverna ges möjligheter att nå de nationella kunskapskrav och kravnivåer som finns för respektive ämne och ämnesområde som eleven läser, det vill säga såväl gymnasie-gemensamma ämnen som programgemensamma ämnen inom nationella program, samt ämnen och ämnesområden inom individuella program.

I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inlärn timer och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och de nationella kunskapskrav och kravnivåer som finns för respektive ämne och ämnesområde får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta avser samtliga ämnen och ämnesområden som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen inom nationella program, samt ämnen och ämnesområden inom individuella program. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL).

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Arbetsplatsförlagt lärande

Skolan ska se till att elever på nationella program ges arbetsplatsförlagt lärande (APL) i minst 22 veckor under ledning av en handledare som har de kunskaper som krävs för uppdraget. APL är en central del i alla nationella program, då denna ska bidra till att eleven lär sig yrkeskulturen och blir en del av gemenskapen på en arbetsplats. Skolan ska ha kvalitetssäkrat arbetsplatsen så att eleven har reell möjlighet att nå de kunskaper som eleven är avsedd att uppnå och följa upp att så också sker. Handledaren är en central aktör i detta, och behöver förutom kunskaper inom yrket också ha kunskaper om de mål som eleven ska uppnå så eleverna får adekvata arbetsuppgifter.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskrav och kravnivåer som finns för respektive ämne och ämnesområde, och i sin bedömning även beaktar sådana kunskaper som en elev har tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskrav och kravnivåer och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. I gymnasiesärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på gymnasiesärskolans kunskapskrav. Om en elev har läst ett ämne enligt gymnasieskolans kursplaner, tillämpas gymnasieskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, istället bedömer och utvärderar läraren elevens kunskaper utifrån krav för grundläggande kunskaper och för fördjupade kunskaper med hänsyn till varje

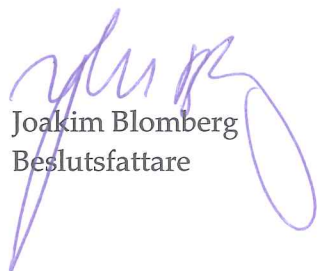
Beslut

2016-03-03
15 (15)

Dnr 43-2015:9409

elevs individuella förutsättningar. Efter avslutad utbildning på nationella och individuella program får elever ett gymnasiesärskolebevis om sin utbildning, som innehåller information om programmet, ämnesområden eller kurser som eleven har läst, betyg, elevens arbetsförlagda lärande och gymnasiesärskolearbetet.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Beslutsfattare

Stefan Persson
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om gymnasiesärskolan vid Malgomajskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektionen grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Fakta om gymnasiesärskolan vid Malgomajskolan

Verksamheten inom gymnasiesärskolan i Vilhelmina kommun bedrivs vid Malgomajskolan som ligger centralt i Vilhelmina tätort och där även kommunens gymnasieskola är lokaliserad. Skolan leds av en rektor med ansvar för en skolenhet som omfattar både gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Gymnasiesärskolan i Vilhelmina kommun erbjuder två nationella program nämligen fordonsvård och godshantering samt hotell, restaurang och bageri. Inom gymnasiesärskolan bedrivs läsåret 2015/16 ett nationellt program, fordonsvård och godshantering, samt individuella program. Sammanlagt finns läsåret 2015/16 sex elever inom gymnasiesärskolan.

Enligt Malgomajskolans kvalitetsredovisning för 2014 finns inga lärare behöriga för gymnasiesärskolan med specialpedagogexamen inriktning utvecklingsstörning.

Eleverna inom gymnasiesärskolan har tillgång till samma elevhälsa som gymnasieskolan, vilket innebär skolsköterska, kurator och vid behov skolpsykolog. Eleverna har även tillgång till studie- och yrkesvägledare. Det finns vid Malgomajskolan tillgång till skolbibliotek som eleverna kan använda i undervisningen.